

De patiënt zelf staat veel minder afwachtend tegenover de dokter. Inplaats van te wachten op hulp uit liefde of liefdadigheid kent hij het recht op volledige doktershulp. Dit geeft een andere instelling. Hij is allang niet meer onwetend. De niet altijd belangeloze voorlichting van kranten, weekbladen en reclames gaf hem een half begrip van veel. Van veel te veel. Hij hoort van wonderbaarlijke operaties aan het hart, steeds weer nieuwe geneeswijzen. De zekerheid van de uiteindelijke dood wordt verdoezeld. Er zijn immers altijd weer nieuwe middelen en ontwikkelingen in de geneeskunde. Wij staan heden, zoals de dominee al jaren staat: degenen die wij verzorgen, lezen in hetzelfde boek als wij, zij het zonder dit lezen te hebben geleerd.

Hoe kunnen wij de gevolgen van dit door de samenleving veroorzaakte lijden van onze patiënten opvangen? Niet door ons in de ivoren toren van ons Weten terug te trekken. Al de genoemde figuren, die zich met de patiënt bemoeien, zijn er nu eenmaal en ook wel terecht. Zij hebben ieder hun taak en het zou dwaas zijn hun bestaansrecht te ontkennen. Wat blijft nu voor de rol van de huisdokter, de familiegeneesheer over? Wat heeft hij nog te bieden? Is er veel veranderd?

Nog steeds staat de huisarts, bekleed met vele rechten en met de tekenen daarvan, dicht bij de patiënt. Geenszins meer alleen, maar toch dichterbij dan de anderen, gemakkelijker bereikbaar, te ontbieden in zijn huis; en het contact met hem betreft een breder gebied dan dat van de anderen. Achter hem staat geen dreiging van derving van

ziekengeld, positieverandering op het werk, te betalen ziekenfondsgelden, enzovoort. Maar wel beschikt hij over de mogelijkheden van hulp van specialisten, maatschappelijk werk en wijkzuster. Bovendien is de relatie met hem niet van incidentele aard, maar continu. Hij is een medemens met alle goede en zwakke kanten van dien, gehuld in het kleed van de rechten en plichten van zijn rol.

De rol is volkomen duidelijk gebleven. Duidelijker en menselijker dan die van de controlerende geneesheer, de bedrijfsarts, de consultatiebureauarts. Hij is ook de begeleidende constateur gebleven. Vroeger moest hij daarbij eerder naar de begrensdheid van het menselijk kunnen verwijzen, nu kan hij daarvan soms nog wat respijt krijgen door de specialist te hulp te roepen of de hulp van de wijkzuster of maatschappelijke instanties in te schakelen. Essentieel is er echter weinig veranderd, al staan er nu anderen om hem heen. De rol bleef dezelfde en maatschappelijk even zinvol, maar evenals vroeger is het aan de mens om deze rol tot werkelijk leven te brengen.

- Es, J. C. van (1961) huisarts en wetenschap 4, 33.
Heek, F. van e.a. (1958) Sociale stijging en daling in Nederland. Stenfert Kroese, Leiden.
Hooning, Th. J. S. (1957) Mens en Maatschappij 32, 270.
Koopman, J. (1961) huisarts en wetenschap 4, 248.
Parsons, T. (1951) The social system. The Free Press, Glencoe (Ill.).
Pel, J. Z. S. (1959) Ned. T. Geneesk. 103, 534.
Redactionele kanttekeningen (1954) Ned. T. Geneesk. 98, 568.
Sarbin, Th. S. (1954) In: G. Lindzey. Handbook of social psychology. Addison-Wesley, Cambridge (Mass.).

Van de redactiecommissie

Bij de aanstelling van een beginnend assistente in zijn praktijk zal menige collega gaandeweg moeten ervaren, in hoeverre zij in haar opleiding voldoende op deze taak is voorbereid. Ongetwijfeld speelt praktische zin bij een assistente — en bij ieder van ons — een belangrijke rol, maar die zal eerst ten volle tot ontplooiing kunnen komen wanneer deze praktische zin wordt geschraagd door voldoende kennis en voorbereidende scholing.

Ten onzent bestaan er enkele opleidingsinstituten, die, hetzij uitsluitend dan wel als afzonderlijke mogelijkheid in een veelheid van opleidingen, gelegenheid bieden tot opleiding tot praktijkassistente. Deze instituten zullen, wat hun opleiding betreft, wel onderlinge afwijkingen vertonen en dientengevolge zullen de diploma's, verstrekt aan degenen, die met goed gevolg het eindexamen dezer opleiding verschillende cursussen hebben afgelegd, niet volkomen gelijkwaardig kunnen worden geacht. De vraag kan derhalve zijn welke waarborgen deze uitgereikte diploma's bieden aan de huisarts, die een beginnend assistente in zijn dienst wil nemen.

Zowel in de kring van sommige opleidingsinstituten als in die van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst is

men reeds lang bedacht op het verkrijgen van een zekere ordening en daarmee van de waarde, welke aan zulke diploma's kan worden toegekend. Een commissie uit de Maatschappij — de Permanente Commissie Doktersassistenten (P.C.D.) — is thans in overleg getreden met enkele dezer instituten. Dat zal er toe kunnen leiden dat de Maatschappij inspraak heeft aangaande de te stellen exameneisen en daarmee invloed op de bij de opleiding te behandelen stof. Wordt dit samengaan geëffectueerd — en het heeft alle kans van slagen — dan zal, mits de instituten aan de te stellen eisen voldoen, het door deze uitgereikte diploma namens de Maatschappij voor Geneeskunst door haar commissie, de P.C.D., worden gewaarmerkt.

Deze Permanente Commissie Doktersassistenten — zij heeft zeer opzettelijk het woord „praktijk-assistente” geëlimineerd — heeft haar werkwijze en voornemens ontvouwd in een mededeling in Medisch Contact van 13 april 1962, nummer 15. Daarvoor moge langs deze weg de aandacht worden gevraagd, met name voor de daarin vervatte oproep aan huisartsen de aspirant-doktersassistenten gelegenheid te bieden een stage in een huisartsenpraktijk te volgen.